

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПЬСКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

3 жовтня 2024 року

**Біла Церква
2024**

КИРИЛЕНКО М.О., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ТРАКТУВАННЯ ТЕРМІНІВ «КОНЦЕПТ» ТА «ПОНЯТТЯ» В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

У тезах йдеться про використання термінів «поняття» та «концепт» в сучасній лінгвістиці, про їхні взаємозв'язок та різницю у значенні і використанні в сучасних лінгвістичних дослідженнях.

Ключові слова: концепт, поняття, лінгвокультурологія, лінгвокогнітивістика.

KYRYLENKO M.O., assistant

Bila Tserkvs national agrarian university

INTERPRETATION OF THE TERMS "CONCEPT" AND "CONCEPT" IN MODERN LINGUISTICS

The thesis deals with the use of the terms "notion" and "concept" in modern linguistics, their relationship and difference in meaning and usage in modern linguistic research.

Key words: concept, concept, linguistic and cultural studies, linguistic and cognitive studies.

У сучасній лінгвістиці все більше і більше з'являється наукових розвідок, які досліджують таке лінгвокогнітивне явище дійсності як «концепт». Концепт-це ментальна оперативна одиниця пам'яті, зафіксована у свідомості людини або культурі певного народу і відображає певний фрагмент дійсності. Сам термін «концепт» є латинського походження і був введений П'єром Абеляром. Під ним середньовічний філософ розумів «праобрази мисленнєвих операцій людини, які їм дарував Бог».

О.М. Лашук стверджує, що за способом вираження концепти можна класифікувати наступним чином: 1) повністю вербалізовані, які репрезентуються в мові через різні лексичні одиниці, фразеологічні єдності, ідіоми, фразеологізми, словосполучення; 2) частково вербалізовані – концепти, які існують на рівні свідомості або підсвідомості, але активно не використовуються під час мовленнєвої комунікації. Для того аби надати цілісну картину, що включає в себе поняття «концепт» необхідно проаналізувати його структуру. Так, А.М. Приходько виділяє наступні складники: 1) понятійний субстрат – закріплюється у вигляді денотата, який унаочнює певний квант знання про те чи інше явище дійсності в інформаційному просторі і несе лексико-семантичне та стилістичне навантаження на реципієнта в процесі його ідентифікації, усвідомлення та вербалізації; 2) перцептивно-образний адстрат – процес сприйняття концепту через знання, емоції, образи та асоціації, що він викликає в свідомості реципієнта; 3) ціннісний (волоративний) епістрат – центральна складова структури концепту, яка узагальнює відношення до нього людини в аксіологічній парадигмі та вказує на його важливість та значення в лінгвокультурі певного народу [2].

І.Коваль робить важливий акцент саме на ціннісному складнику концепта, який фігурує як визначальна риса концепту, що визначає аксіологічний вектор дослідження його в лінгвофілософському вимірі. Однак, інтерпретація «концепту» в філософії та лінгвістиці носить дещо відмінний характер. Так, філософія в основному зосереджується на позитивній складовій цінностей, які той чи інший концепт репрезентує. Лінгвістика та лінгвокультурологія пропонують ширший спектр дослідження аксіологічної складової концепту, яка включає в себе розгляд та вивчення анти цінностей, що протиставляються цінностям. Саме шляхом такого протиставлення формуються бінарні концепти, які як правило представляються абсолютними антонімами [1].

Важливим є розрізнення термінів «концепт» та «поняття», оскільки між ними існує тісний взаємозв'язок, що зумовлює складність окреслення меж їх диференціації. Т.Врублевська вважає, що до диференційних ознак «концепту» і «поняття» можна віднести те, що концепт не тільки осмислюється, але й переживається. Це особливо спостерігається на

прикладі емотивних концептів, які фіксують психо-емоційний стан людини у вигляді лексем, які своїм лексико-семантичним значенням розкривають та показують емоції, переживання або ж душевний стан мовця. Іншою важливою рисою, яка розмежовує «поняття» та «концепт» є те, що концепт становить собою історично-культурний набуток певного етносу, народу, культури. Поняття – це результат різних набутоків, який підлягає науковій вербалізації закріпленій у лексикографічних джерелах. Звідси, впливає ще одна властивість поняття – його статичність, що закріплюється в різних лексикографічних джерелах. Це означає, що поняття відтворюється певною лексемою для якої характерним є семантична незмінність протягом тривалого періоду часу, яка визнається мовною спільнотою певного народу або нації та засвідчує його загальновизнаний характер. Для концепту характерна динамічність, що передбачає його постійну змінність в ментальному просторі та розширення номінативного поля лексичних одиниць, які його репрезентують. Так, М. В. Скаб вважає, що «слово реалізує себе в мовленнєвих контекстах, концепт же формується в «текстах культури». Концепт є набагато ширший за поняття, оскільки дає більш комплексну та вичерпну картину про ту чи іншу реалію об'єктивно існуючої дійсності. Межі концепту є безкінечними, що передбачає його здатність до розкриття тих чи інших лексичних одиниць з різноманітних ракурсів. Якщо поняття носить загальний характер використання, то для концепту властива певна національна специфіка використання, яка характеризує певну лінгвокультуру. Саме тому концепт є центральним поняттям лінгвокультурології. [4].

Отже, концепт можна трактувати як психоментальне утворення, котре позначає певний об'єктивно існуючий стан речей дійсності або власне саму річ, що може вербалізуватися за умови наявності необхідного ресурсу лексичних одиниць, які були б здатні відтворити його на рівні мови. Концепт- це своєрідна мінімальна частинка знання про світ, аналіз складників якої дозволяє отримати найбільш вичерпне уявлення про той фрагмент дійсності, який він репрезентує. Саме досліджуючи концепт в лінгвістиці можна зрозуміти яким чином він характеризує ту чи іншу лінгвокультуру та якими мовними засобами він виражається в тому чи іншому дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Врублевська Т.В. Концепт та суміжні термінологічні одиниці: поняття, лексичне значення, стереотип. Актуальні проблеми філології та перекладознавства. 2014. Вип. 7. С. 16–19.
2. Скаб М. Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери: монографія. Чернівці: Рута, 2008. 560 с.
3. Мацьків П. В. Концептосфера БОГ в українській мовній картині світу: біблійний, фольклорний, словниково-діахронний дискурси: дис. ... д-ра наук: спец. 10.02.01. К., 2008. 388 с
4. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.

УДК 37:33:908(477.41)М.І.Величківський"1920"

ЯРМОЛА О.В., канд. філос. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

grom50515@ukr.net

МИКОЛА ІВАНОВИЧ ВЕЛИЧКІВСЬКИЙ ЯК ФУНДАТОР ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ В БІЛІЙ ЦЕРКВІ В 1920-Х РОКАХ

Для розуміння сучасного стану освіти, зокрема економічної, велике значення має історія її становлення. Ця історія розкривається через діяльність конкретних видатних педагогів, вчених, талановитих адміністраторів. Саме таким був Микола Іванович Величківський, який у 1920-х роках створив і очолив Білоцерківську торгівельно-економічну школу.

Ключові слова: Величківський М.І., Біла Церква, економічна освіта, Білоцерківська торгівельно-економічна школа, Білоцерківський національний аграрний університет.

YARMOLA O., candidate of philosophical sciences

ЗМІСТ

Марчук В. В., Хом'як О. А. Сутність і складові базової культури особистості.....	3
Скуловатова О.В. Роль та значення диджитал-психології в умовах міжкультурної аграрної комунікації.....	5
Столицька С.Б. Імплементация контекстно-орієнтованих стратегій навчання граматики французької мови у професійній підготовці перекладачів аграрної галузі.....	7
Тимчук І.М., Погоріла С.Г. Практика вдосконалення мовленнєвої культури студентів аграрного ЗВО.....	9
Пилипенко І.О. Особливості англійського мовного етикету.....	11
Зелінська В.А. Розвиток комунікативних та професійних компетенцій студентами ветеринарного напрямку у курсі іноземна мова за професійним спрямуванням.....	13
Ордіна Л.Л. Формування креативної компетентності студентів у закладі вищої освіти.....	15
Пономаренко Т.І., Дорошенко І.В. Психологічне благополуччя студентів аграрних спеціальностей.....	17
Карпенко С.Д. Проблеми поглядів на піраміду ефективності засвоєння знань та її застосування.....	19
Цвид-Гром О.П. Формування соціолінгвістичної компетенції у студентів в умовах сучасних викликів.....	20
Береговенко Н.С. Підходи до класифікацій лексичних засобів вираження оціночного судження.....	22
Велика К.І. Важливість застосування англійських професійних текстів у навчанні студентів немовних спеціальностей.....	25
Ключко А.О. Психологічна стійкість як фактор ефективності праці в організації в умовах воєнного стану.....	27
Резнік В.Г. Роль стратегій навчання читання іншомовних текстів у формуванні комунікативної компетенції у студентів-філологів.....	29
Ігнатенко В.Д. Особливості локалізації у перекладацькому контексті.....	31
Коваленко А.Ю. Мотивація студентів до занять фізичною культурою як основа збереження їхнього здоров'я.....	33
Дудник О.К., Максимченко В.І. Вікові особливості серця у юних борців з різним психофізіологічним станом фізичної підготовки.....	35
Петренко О.М. Психологічні особливості самоефективності особистості студентів.....	39
Лукавенко О.О. Психологічні особливості самотурботи здобувачів освіти в умовах війни.....	40
Хомчук О.П. Розвиток саморегуляції студентів.....	42
Римар Н.Ю. Номінації видань і творів в епістолярному мовленні Лесі Українки.....	43
Kalytyuk L.P. Littlest or Least, Worst or Baddest? Some observations on Modern English use.....	46
Mykhaylenko O.O. scientific translation and technical translation as separate research areas of translation studies.....	48
Ігнатенко В.Д. Особливості локалізації у перекладацькому контексті.....	49
Боньковський О.А. До проблематики фахової комунікації в аграрній сфері.....	51
Кириленко М.О. Трактатування термінів «концепт» та «поняття» в сучасній лінгвістиці.....	53
Ярмола О.В. Микола Іванович Величківський як фундатор економічної освіти в Білій Церкві в 1920 роках.....	54
Грек І. Державник у творі П. Куліша «Чорна Рада».....	57
Мельник Л.М. Феномен довіри: політико-психологічний аспект.....	58
Бровко Н.І. Міжнародний досвід забезпечення та гарантування права на землю в Україні в умовах євроінтеграції.....	60
Сімакова С.І. Надання медичного обслуговування ув'язненим і засудженим у слідчих ізоляторах.....	63
Тимошук О.Г. Професійно-етичні та деонтологічні засади діяльності нотаріуса.....	64
Васильчук І.Ю., Линник Т.В. Міжнародні стандарти прав людини та їх співвідношення із національним законодавством.....	66
Пахомова А.О. Термінологічні аспекти міжнародного права промислової власності.....	67
Настіна О.І. Перспективи створення в Україні мирових судів.....	69
Ломакіна І.Ю. Проблематика мобінгу, шляхи вдосконалення.....	70
Звонарьов О.Ю. Проблемні питання протидії корупції в аграрному секторі.....	72
Терещук М.М. Роль держави у підтримці аграрної науки та інновацій у виробництві: правові механізми підтримки та фінансування наукових розробок.....	73
Обіюх Н.М. Екологічна сертифікація земель та європейський досвід у сфері «зеленого» виробництва:	

правові аспекти питання.....	75
Мельник В.О. Щодо деяких змін в правових засадах в аграрній сфері.....	77
Ковальчук І.В. Соціальні виміри гендерної депривації у вищій освіті.....	78
Аргат Я.П. Досудове вирішення господарських спорів: співвідношення норм матеріального та процесуального права.....	80
Малишко І.В. Захист прав дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.....	82
Макарчук В.В. Удосконалення законодавства стосовно створення центрів безпеки та підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.....	83
Єфремова І.І. Реалізація приватних прав громадянами України які перебувають за кордоном на умовах тимчасового притулку.....	85
Васильчук І.Ю., Сімакова С.І. Аналіз причини та наслідків корупції в Україні.....	87
Чернищук Ю.І. Формування мовних компетенцій як лінгводидактична комунікація.....	89